

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Nr. 791473/ .....

APROB

Ludovic ORBAN

Prim-Ministru

MEMORANDUM

De la: Vasile-Florin CÎȚU, Ministrul finanțelor publice

Monica Cristina ANISIE, Ministrul educației și cercetării

Temă: acord de principiu privind contractarea de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare a unui împrumut, în valoare de circa 100 mil. EUR, pentru susținerea proiectului „Școli mai sigure, incluzive și sustenabile”

În prezent, în România există o nevoie urgentă de a investi în infrastructura școlară de calitate și sigură, întrucât un număr însemnat de clădiri școlare nu îndeplinesc standardele sanitare și de siguranță de bază și prezintă un risc major pentru viețile elevilor, cadrelor didactice și a personalului auxiliar, în eventualitatea producerii unui seism în zona Vrancea, cât și în contextul actual al pandemiei Covid-19 și a încălzirii globale.

Criza COVID-19 a evidențiat, de asemenea, importanța instalațiilor de apă, termice, sanitare și de canalizare, a infrastructurii IT și a flexibilității spațiale în școli, respectiv mobilier modular, săli de clasă temporare etc. etc. Facilitățile școlare și accesul la utilități adecvate susțin sănătatea generală a elevilor și personalului din învățământ, limitând în același timp răspândirea bolilor. Multe școli nu au facilități adecvate, iar acest neajuns reprezintă un domeniu esențial în care sunt necesare investiții urgente pentru a atenua disparitățile între mediul urban și rural la nivel de finanțare, infrastructură școlară și calitatea profesorilor.

Combinând răspunsul la criza Covid-19 cu necesitatea unei infrastructuri educaționale sigure și de calitate, se va asigura o rezistență mai mare la șocurile viitoare, precum și mai multă flexibilitate pentru o adaptare rapidă, în timp ce școlile devin mai rezistente. Investițiile în infrastructura școlară oferă o oportunitate de a sprijini redresarea economică și, în același timp, de a reduce inegalitățile pentru copiii care ar putea pierde accesul la educație sau la o educație de calitate. În România, infrastructura fizică și digitală a școlilor trebuie să asigure atât siguranța fizică a elevilor și a personalului la un eventual cutremur, pandemie sau alt tip de hazard, dar și să asigure continuitatea furnizării de servicii educaționale. Infrastructura școlară ar trebui, totodată, să fie inclusivă, în special pentru elevii cu dizabilități, cu nevoi speciale, dar să răspundă și nevoilor specifice fetelor, în special a celor aparținând comunităților roma etc.

Toate clădirile școlare sunt deținute și întreținute de autoritățile locale. În ceea ce privește situația actuală la nivel național a rețelei școlare, constatările sunt efectuate pe baza informațiilor din Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR).

Astfel, mai puțin de 28% din clădirile școlilor din România au fost renovate, clădirile nerenovate nefiind eficiente din punct de vedere energetic, nu au instalații de climatizare, instalațiile sanitare și termice nu sunt adecvate. 25% dintre școli folosesc sobe pentru încălzire, ceea ce ridică probleme de siguranță și contribuie la niveluri ridicate nesigure de CO₂. Ventilația naturală este slabă, nivelurile măsurate de CO₂ fiind adesea peste 2000 ppm, ceea ce este dăunător pentru toți elevii, dar în special pentru copiii mai mici. 33% dintre școli nu au autorizația sanitară, 22% nu au surse de apă adecvate și 35% nu au toalete interioare.

Accesul universal este rar, 70% dintre școli nu au acces la rampă, iar 85% nu au toalete pentru persoane cu dizabilități.

Complementar proiectelor susținute de autoritățile locale din surse proprii sau din fonduri europene nerambursabile, au fost derulate proiecte susținute de instituții financiare internaționale, spre exemplu Proiectul privind reabilitarea infrastructurii școlare din România finanțat de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), Proiect prin care au fost reabilite cca 1.329 de școli.

De asemenea, în prezent, este în curs de implementare la nivelul Ministerului Educației și Cercetării (MEC) un proiect finanțat în cadrul împrumutului acordat

României de către BDCE, în valoare totală de 105 mil. EUR, al cărui obiectiv este dezvoltarea infrastructurii școlare prin construirea de clădiri noi pentru 400 grădinițe care funcționează în clădiri ce nu mai prezintă siguranță în exploatare, în clădiri ce fac obiectul retrocedărilor sau în spații inadecvate pentru acest tip de educație și dotarea cu mobilier a acestora, precum și creșterea calității educației preșcolare prin formarea cadrelor didactice și dotarea cu materiale educaționale.

Proiectul este implementat de Unitatea de Management a Proiectului privind Modernizarea Rețelei Școlare și Universitare (UMPMRȘU), care are o îndelungată experiență, de peste 20 de ani, în domeniul modernizării unităților școlare pe întreg teritoriul țării.

Pe cale de consecință MEC solicită inițierea demersurilor pentru contractarea unui împrumut de la o instituție financiară internațională pentru modernizarea infrastructurii școlare din România, asigurarea standardelor minime privind instalații sanitare, canalizare, acces universal, încălzire și ventilație și eficiență energetică. Acest proiect va conduce la protecția vieților și sănătății elevilor și profesorilor în actuala pandemie COVID-19, în cazul unui viitor cutremur, potențial incendiu școlar, furtuni și inundații care sunt așteptate pe măsură ce clima se încălzește.

Este important de amintit expertiza deosebită a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) atât în domeniul educației cât și al atenuării riscurilor la cutremure, precum și faptul că Banca a derulat și are în derulare în România mai multe proiecte din domeniul educației (spre exemplu Proiectul privind învățământul secundar), precum și al consolidării și reabilitării de clădiri publice.

În prezent, BIRD sprijină eforturile autorităților române în construirea rezilienței la dezastrele naturale printr-o serie de instrumente financiare și de consiliere prin intermediul a trei proiecte, în valoare totală de 140 mil. EUR, destinate în principal consolidării unor clădiri publice aparținând Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, Inspectoratului General al Poliției Române și Inspectoratului General al Jandarmeriei Române și întăririi capacității de răspuns a acestora în situații de catastrofe naturale.

Având în vedere domeniile de intervenție, profilul și specificul BIRD, expertiza în acest domeniu și colaborarea actuală cu MEC în alte proiecte, urmare a demersurilor comune ale Ministerului Finanțelor Publice (MFP) și ale MEC inițiate în anii anteriori, Banca și-a exprimat în mai multe rânduri disponibilitatea de a sprijini România în susținerea acestor investiții, prin acordarea unui împrumut de până la 100% din costul total net al proiectului.

În acest sens, se propune contractarea unui împrumut în valoare de cca 100 mil. EUR, valoarea finală urmând însă a fi stabilită pe parcursul pregătirii împrumutului, pentru finanțarea unui proiect scalabil, respectiv ajustabil în funcție de necesități, proiect ce se va putea implementa pe o perioadă de cca 5 ani și care va cuprinde cca 70 de școli selectate a se reabilita cu prioritate, atât în zona urbană cât și în cea rurală. Școlile ce urmează a fi selectate se află în aria cu cel mai mare risc seismic din România, și anume în București, județul Ilfov (zone

pentru care nu se pot accesa fonduri europene nerambursabile), precum și în județele Buzău, Vrancea, Prahova, Argeș, Brăila, Galați, Iași etc.

Școlile vor fi selecționate luând în considerare anumite criterii precum nivelul de rezistență în cazul producerii unor eventuale dezastre (cutremure, inundații, etc.), fluctuația demografică (luându-se în considerare menținerea sau creșterea numărului de elevi ce ar urma cursurile respectivei școli ce ar trebui reabilitată), procentul elevilor aparținând comunităților minoritare și/sau defavorizate, nivelul de trai al comunității respective etc.

MEC va fi desemnat agenția care va implementa proiectul prin UMPMRȘU, existentă în cadrul acestuia, care dispune de personalul calificat și de experiența necesară în ceea ce privește implementarea proiectelor finanțate de instituții financiare internaționale, precum BIRD, BDCE etc.

Componentele propuse în cadrul proiectului au în vedere: i) investiții integrate în infrastructura școlară, ii) investiția în sălile de clasă inteligente; iii) sprijin pentru investiții viitoare în infrastructura școlilor durabile și moderne; iv) managementul proiectului; și v) componenta de răspuns la situații de urgență de natură contingentă.

Luând în considerare perioada de implementare relativ scurtă, propunem demararea în cel mai scurt timp a procedurilor de achiziție publică pentru contractele de servicii de proiectare (expertize tehnice, studii geo-topo, studii de fezabilitate, proiect tehnic și detalii de execuție, documentație tehnică pentru obținerea autorizației de construire), precum și extinderea capacității Unității de Management a Proiectului în vederea asigurării personalului de specialitate aferent evaluării ofertelor pentru serviciile de proiectare (tarife/salarii arhitecți, ingineri, auditori energetici).

Astfel, în vederea îndeplinirii acestui obiectiv, propunem includerea în bugetul de stat pe anul 2021, prin bugetul MEC, a sumei de 200.000 EUR pentru finanțarea cheltuielilor legate de activitățile menționate cu încadrarea în estimările pentru anii următori prin Legea bugetului de stat pe anul 2020, nr. 5/2020.

După aprobarea prezentului Memorandum de către Guvern, această sumă va fi inclusă în proiectul de buget pe anul 2021, la cheltuieli cu această destinație, urmând să fie recuperată, în măsura în care cheltuielile vor fi considerate eligibile pentru Bancă, în cadrul proiectului.

Totodată, pe întreaga perioadă de implementare a Proiectului „Școli mai sigure, incluzive și sustenabile”, MEC va urmări respectarea cadrului general privind elaborarea programării bugetare anuale și se angajează că va întreprinde toate măsurile necesare pentru cuprinderea în bugetele anuale a sumelor necesare implementării acestui proiect.

Conform Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2019-2021, MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare a deficitului bugetului de stat și refinanțării

datoriei publice guvernamentale.

Astfel, în procesul de finanțare externă, MFP va continua, de asemenea, parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale prin utilizarea instrumentelor de finanțare oferite de către acestea, pentru a beneficia de termenii și condițiile avantajoase oferite de aceste instituții, care permit, de asemenea, și extinderea maturității medii a portofoliului de datorie guvernamentală.

Din punct de vedere al termenilor și condițiilor financiare, împrumuturile acordate de BIRD sunt competitive și mai flexibile decât celelalte instrumente alternative de finanțare existente pe piața financiară internațională, contribuind la limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie publică la un cost avantajos. Acestea reprezintă astfel o sursă de finanțare a deficitului bugetului de stat și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, avantajoasă în comparație cu alte instrumente de datorie publică de pe piața de capital.

Conform termenilor și condițiilor standard ale BIRD, maturitatea medie a împrumutului poate ajunge până la 20 ani de la data contractării, iar în funcție de opțiunea aleasă, împrumutul poate fi bazat pe rata EURIBOR la 6 luni, plus o marjă care poate fi variabilă sau fixă, cotele indicative actuale fiind între 0,5%-1,4% și respectiv între 0,65%-1,75%, în funcție de perioada de rambursare. Banca percepe un comision inițial de 0,25% din valoarea totală a împrumutului și un comision de angajament de 0,25% p.a. din suma rămasă de tras din împrumut, plătit semi-anual.

Având în vedere necesitățile de finanțare a deficitului bugetului de stat și refinanțare a datoriei publice guvernamentale, precum și expertiza Băncii și colaborarea cu aceasta în programe similare, propunem contractarea de la BIRD a împrumutului prezentat și demararea de MFP a formalităților în acest sens.

Valoarea împrumutului, calendarul de contractare, precum și celelalte elemente specifice, cum ar fi graficul de implementare, aranjamentele instituționale, aspectele legate de monitorizare și raportare vor fi convenite cu reprezentanții BIRD pe parcursul pregătirii împrumutului, urmând a fi supuse aprobării Guvernului cu ocazia prezentării documentelor de contractare necesare, conform legislației române în vigoare.

Împrumutul va fi contractat în baza prevederilor art. 4 alin. 1) lit. a) și b) al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare, respectiv pentru finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale. Plata serviciului datoriei publice aferent împrumutului se asigură conform legislației române în vigoare privind datoria publică, respectiv prin mecanismul aferent finanțărilor rambursabile contractate de Guvernul României pentru aceste scopuri.

Având în vedere cele de mai sus, supunem spre aprobare:

- acordul de principiu privind contractarea unui împrumut, în valoare de circa 100 mil. EUR, pentru susținerea proiectului „Școli mai sigure, incluzive și sustenabile”.

După aprobarea prezentului Memorandum de către Guvern, MFP va întreprinde demersurile necesare pentru solicitarea acestui împrumut din partea BIRD, precum și pentru parcurgerea celorlalte etape pentru contractarea împrumutului, respectiv pentru negocierea, semnarea și aprobarea acordului de împrumut, conform legislației în vigoare, în corelare cu desfășurarea procesului de aprobare la nivelul finanțatorului.